

[illegible]

Tutoretzak

HEZKUNTZA EZ-FORMALA / GAZTEAK

IRAKASLEGOA

Gaiari buruzko sarrera

Azken urteotan gure ikastetxeetan gauzatutako garapenerako hezkuntzako kanpainen izendatzailerikomuna dute: kontsumo arduratsua, hainbat ikuspegitatik begiratuta (elikadura, ingurumena, moda, etab.). Gure kontsumo-ereduen erritmo azkarraren ondorioz, zehazki, herrialde aberatsetakogizarteetako kontsumoaren ondorioz, milioika pertsonaren eskubideak urratzen direla ikusidugu.

Ikasturte honetan, **propositiboak izan nahi dugu**, eta **bizimodu apala** egiteko gonbita egin nahi diegu gure ikastetxeetako ikasleei, kontsumoaren inguruan mugatzen ez diren balioez eta esperientziez gozatzeko; horrela, ingurumena ez dugu kaltetuko eta munduko beste pertsonen bizibaldintzei ez diegu eraso egingo.

Gure denbora adrenalinaz betetako entretenimendu sofistikatuekin betetzeko ohitura hartu dugu, eta estresa eta hondakinak sortzen dituzte horrelakoek; eta haurrei helarazten diegu bizitzeko eredu hori. Badirudi gure aisialdiaz eta gure bizitzako plazer arruntez gozatzeko modua ahazten ari garela.

Ikasturte honetan, gure ikasleei ikusarazi nahi diegu badirela beste modu batzuk gure denbora libreabizitzeko eta hartaz gozatzeko, **errespetutik, solidaritatetik, elkarbizitzatik, soiltasunetik** eta **naturaren zaintzatik** datozenak.

Tutoretzen helburu nagusia

Gure denbora libreaz egiten dugun erabilerari buruz gogoeta egitea, eta kontsumoan oinarritzen ez diren eta giza eta ingurumen-eskubideak urratzen ez dituzten aisialdi-aukeren alde egiteko gure gaitasunak garatzea.

JARDUERAK

0. jarduera (kanpainaren bideo nagusia - GAZTEAK): **Non dago zoriona?**

Zer gai lantzen dituen: materialismoa, kontsumoa, soiltasuna eta apaltasuna

Aurreikusitako denbora: 50'

Jarduera mota: rol-jokoa, bideoari buruzko gogoeta egiteko

Laburpena: bideoa ikusi ondoren, taldeek iragarki bat aukeratuko dute aldizkari batetik; publizitate-agentearen rola hartuz, marketin-ekintza bat prestatuko du talde bakoitzak, gainerako kideak produktu hori erostera bultzatzeko. Salmenten esparruko gehiegikeriak kontuan hartuta, egunero gure arreta eskatzen duten publizitate-mezu ugariei buruzko gogoeta egingo da, sarritan, behar ez ditugun produktuak erosarazten baitizkigute. Bideoaren eta publizitate-agenteei konbentzitzeko egiten duten lanaren arteko kontrasteak argi eta garbi erakutsiko du zeintzuk diren bizitzan benetan garrantzitsuak diren gauzak.

Helburuak:

- Publizitateak manipulatzeko izan ohi duen asmoari buruz gogoeta egitea.
- Gure bizitzan garrantzitsua dena eta ez dena zehaztea.

Materiala: 20-30 aldizkari, artaziak ikasle bakoitzarentzat, papera, kola eta arkatz markatzaileak.

Jarraibideak: bideoa ikusi ondoren...

- Lehenengo, hiruzpalau laguneko taldeak osatuko dira, eta aldizkariak banatuko zaizkie ausaz (2 edo 3 aldizkari talde bakoitzari).
- Gehien interesatzen zaion iragarkia bilatuko du talde bakoitzak. Iragarki hori moztu, eta orrian itsatsiko du, jendartean aurkezteko.
- Produktua saltzen laguntzeko, datu gehiago biltzen dituzten beste orri batzuk ere erabil ditzake taldeak (adibidez, grafikoak, datuak edo aldizkariko beste irudi batzuk).
- 15 minutu izango dituzte iragarkia prestatzeko, eta minutu bat, berriz, aurkezteko. Beraz, ongi aukeratu behar dira produktua saltzeko erabiliko diren mezu erakargarriak, telebistako iragarki batek irauten duen denbora berean saldu behar dutela produktua kontuan hartuta.
- Tutoretzako azken unea ikasleek honako gai hauen inguruan hitz egin dezaten erabiliko da:
 - Zer iruditu zaigu bideoa?
 - Bideoa ikusi ondoren, nola sentitu gara iragarkia aurkeztean?
 - Tutoretzako saio honen ondoren, desberdin pentsatzen eta sentitzen dugu?

1. jarduera: **BADU ZENTZURIK?**

Zer gai lantzen dituen: Denbora libre, kontsumo-gizartea

Aurreikusitako denbora: 15'

Jarduera mota: Irakurketa, gogoeta eta debatea

Laburpena: Jarduera honi testu bat irakurriz helduko zaio; ondoren, galdera batzuei erantzungo zaie taldeka, eta, azkenik, kontsumo-gizarteari buruzko debatea egingo da, bi talde handitan.

Helburuak:

- Kontsumo-gizarteak ezarri nahi digun bizi-erritmoa ikuspegi kritikotik aztertzea.

Materiala:

- - Testua: "Pozik bizi zen arrantzalea"

Jarraibideak:

Honako testu hau irakurriko dugu jarduerari ekiteko. Irakurketa atseginagoa izan dadin, hiru bo-luntario hauta daitezke kontakizuna antzesteko: narratzailea izango da bata, eta kontakizunean agertzen diren gainerako bi pertsonaiak izango dira beste biak:

POZIK BIZI ZEN ARRANTZALEA

Izutu egin zen Iparraldeko industrialaria, Hegoaldeko arrantzale hura bere txalupatxoan erdi et-zanda pipa erretzen ikusi zuenean.

—Zergatik ez zara joan arrantzara? —galdetu zion industrialariak.

—Gaurkoz nahikoa arrain harrapatu dudalako —erantzun zion arrantzaleak.

—Eta zergatik ez dituzu harrapatzen behar dituzun arrainak baino gehiago? —berriro ere, jakin-minez, industrialariak.

—Eta zer egingo dut arrain horiekin? —galdetu zion bere aldetik arrantzaleak.

—Diru asko irabaziko zenuke —erantzun zion hark—. Diru horrekin, motor bat jarri ahal izango zenioke zure txalupari. Itsasoan barrena joateko aukera emango lizuke horrek, eta arrain gehiago harrapatuko zenuke. Orduan, nylonezko sareak erosi ahal izango zenituzke, eta arrain gehiago eta, beraz, dirutza handiagoa emango lizkizuke horrek. Laster zinateke bi txalupa erosteko mo-duan... eta ontzidi bat ere osatuko zenuke laster. Aberats zinateke orduan, ni bezala.

—Eta zer egingo nuke? —arrantzaleak, berriro..

—Lasai eseri eta bizitzaz gozatu —erantzun zion industrialariak.

—Eta zertan ari naiz, bada, oraintxe bertan? —erantzun zion, pozarren, arrantzaleak.

Anthony de Mello, «El pescador satisfecho». In: El canto del pájaro, Sal Terrae argitaletxea (1982).

Testua irakurri ondoren, hainbat talde osatuko dira ikasgelan, eta honako galdera hauen inguruan pentsatzeko eskatuko diegu, gero guztien artean bateratzeko:

- Aukeratu arrantzalearen jarrera definitzen duen termino bat, eta industrialariaren jarrera defi-nitzen duen beste bat.

- Bi pertsona horietako zeinekin identifikatzen dugu gure burua kontsumo-gizartean, gure herrialde honetan...? Noren antza hartzen diogu gure buruari?

Erantzunak bateratu ondoren, bi talde handi egingo ditugu. Gaur egungo gizarteari industrialaririk gabe eutsi diezaiokegula defendatuko du A taldeak. B taldeak, berriz, esango du industrialariak behar-beharrezkoak direla gizartean aurrera egiteko.

Debatearen ondorio modura, eta ideia-jasa baten bidez, zerrenda batean bil ditzakegu pertsonaia bakoitzak bero denbora librean egin ditzakeen jarduerak, edo egin ezin dituenak.

2. jarduera: **DENBORAREN BANKUA**

Zer gai lantzen dituen: Denboraren bankuak, aisialdirako aukerak

Aurreikusitako denbora: 30'

Jarduera mota: Denboraren banku bat sortzea

Laburpena: Jarduera honetan, *denboraren bankua* kontzeptua pixka bat azaldu ondoren, horietako bat sortuko du taldeak, zenbait pausori jarraituz.

Helburuak:

- Gure denbora libreaz egiten dugun erabilerari buruz gogoeta egitea, eta kontsumoan oinarritzen ez diren eta giza eskubideak urratzen ez dituzten aisialdi-aukeren alde egiteko gure gaitasuna garatzea.
- Solidaritate, elkarbizitza eta apaltasun balioak sustatzea, gure aisialdirako pizgarritzat hartuta.
- Kontsumismoan oinarritzen ez diren aisialdiko aukerak proposa ditzaten motibatzea.

Materiala:

- Papera eta bolaluma

Jarraibideak:

Gaur egun, batez ere gizarte-harremanak lausotu samar ageri diren hiri handietan, norberaren denbora kudeatzeko ekimenak sortzen ari dira herritarren artean. Zenbaitetan, denboraren bankuak sortuz azaleratu izan dira horrelako ekimenak. Elkarrekikotasunean oinarrituta, elkarri laguntzeko eratu diren sare sozialak dira banku horiek. Banku horien bidez, izena ematen duten pertsonak beren denbora eta gaitasun bat jartzen dute besteen eskura. Gaitasun horren bidez besteari ematen dioten laguntza horren truke, kupoi edo txartel bat jasoko dute, eta trukerako txanpon gisa erabil dezakete gero; balio horretan tasatutako jarduera batean, beste norbaiten babesa edo laguntza jasotzeko aukera dute horrela.

Denboraren bankua kontzeptua azaldu ondoren, horrelako bat prestatzeko proposatuko zaie; parte-hartzaile guztiek esku hartu behar dute zeregin horretan. Horretarako, hasierako lana talde handian egingo da, honako pauso hauek emanez:

- Gure bankuak zer "txanpon" erabiliko duen definituko da jarduerari ekiteko. Hainbat proposamen egin daitezke, eta, bozketa bidez, guztiei gehien gustatzen zaiena aukera daiteke.
- Zerrenda bat egingo da parte-hartzaile bakoitzak proposatutako gaitasunekin (hona hemen zenbait adibide: ingeleseko eskola-orduak ematea, dantza-eskolak ematea, apaintzeko marrazki bat egitea, botoiak jostea, etab.) Garrantzitsua da parte-hartzaile guztiei ikusaraztea guztiek dutela denboraren bankuan parte hartzeko aukera emango dieten gaitasunen bat.
- Gero, garatzen den jarduera bakoitza balioesteko baremo bat zehaztuko da (nola balioetsiko da proposamen bakoitza?, zenbat ordainduko eta kobratuko da jarduera bakoitzaren truke?).
- Baremoa zehaztu ondoren, eskaintzen diren laguntza mota horien kudeaketa eta zerbitzua jaso ondorengo "txanpon" trukea nola antolatuko diren erabakiko da. Txanpon hori erreala izan daiteke, kanbio-letren gisako txartelak egitea erabakiz gero; edo birtuala ere izan daiteke, norbaitek bere burua boluntario gisa aurkezten badu trukeak kudeatzeko eta parte-hartzaile bakoitzaren saldoa idazten joateko.

- Dinamizatzailleak beste eskaera bat ere egin diezaieke parte-hartzaileei: beste jarduera batzuk "txanpon gehigarri" gisa ordain ote daitezkeen kontuan hartzeko eskatuko die (adibidez, gure denboraren bankutik kanpoko boluntariotzako jardueretan parte hartzen dutenek onura edo deskontu batzuk jaso ditzakete denboraren bankuan).

Denboraren bankua antolatzeko, ordu erdi har daiteke saiotik. Hurrengo hamar mi-

nutuetan, jarduera bat egin daiteke sarrera gisa, adibide modura bankuak nola lan egiten duen ikusteko. Jarduera horrek nahiko xumea izan behar luke, eta bizpahiru proposamen eskainiko lirateke soilik; parte-hartzaileek erabakiko lukete zer egin (adibidez, papiroflexia-lantegi txiki bat, dantzan ikasteko hasierako sarreratxo bat, edo telefono mugikorraren funtzionamenduarekin lotutako trikimailuren bat irakastea).

Adibide baten bidez denboraren bankuak nola lan egiten duen azaldu ondoren, bankua abian jartzea proposatuko da. Nor ausartzen da?

3. jarduera: EGUN BAT DIRURIK GABE

Zer gai lantzen dituen: Kontsumismoa, kontsumo-aukerak

Aurreikusitako denbora: 15'

Jarduera mota: Beste aukera batzuk lantzea

Laburpena: Lehenengo jarduerako talde beretan bilduta, gogoeta egingo dugu gure egunerokoaz, eta, batik bat, horrenbeste diru behar ez izateko alda dezakegunaz. Zenbait proposamen aterako dira hortik, gero partekatzeko.

Helburuak:

- Sormena garatzea eta talde-lana sustatzea, aisialdirako beste aukera batzuk diseinatuz.
- Kontsumismoan oinarritzen ez diren aisialdiko aukerak proposa ditzaten motibatzea.

Materiala:

- Papera
- Bolaluma

Jarraibideak:

Hirugarren jarduera honetan ere, 1. jarduerako talde berak osatuko dira. Talde bakoitzean, gogoeta egingo dute beren bizimoduko egun arrunt bati buruz, eta zer kontsumo-jarduera egiten dituzten edo diru-truke bat eskatzen duten zer zerbitzu behar izaten dituzten jasoko dute idatziz.

Gure eguneroko bizimoduko zenbait jarduera kontsumista identifikatu ondoren, jarduera horiek dirua erabili beharrik izan gabe egin ahal izateko zer aukera dituzten pentsatzeko eskatuko diegu (garraio publikoa, trukea...). Jarduera nagusiak identifikatu ondoren, gutxienez horietako bat gauzatzeko aukera kontuan har dezaten eskatuko zaie.

Talde bakoitzean ildo horretatik garatzeko modukotzat hartu dituzten zerbitzu edo ondasunak bateratuz amaituko da jarduera, eta beroriek gauzatzeko aukera balioetsiko dute guztien artean.

ERANSKINAK

1. eranskina: JARDUERAREN EBALUAZIOA

Jarduera hau ebaluatu nahi bada, ikasleen parte-hartzeari eta inplikazioari behatzeko proposamena egiten dizuegu, honako hiru item hauek hartuta abiaburutzat:

ITEMAK	BI	OO	O	N	G
• Jokabide egokia izan du, bai banaka ari zenean eta bai lankidetza-taldean?					
• Agertu du interesik jardueretan?					
• Gogoz esku hartu du jardueretan?					